

Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma

Mikkelin vammaisneuvosto 9.4.2024

Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma

(https://mikkeli.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Kaupunginvaltuusto/Kokous_1832024)

- Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma on osa kuntien liikennepolitiikkaa, ja sillä on merkittäviä yhtymäkohtia terveys- ja ilmastohaasteiden ratkomisessa.
- Edistämishjelman painopistealueet ovat:
 - asennemuutoksen tukeminen,
 - kävelyn ja pyöräilyn ympärivuotisuus,
 - turvalliset, esteettömät ja loogiset reitit eri käyttäjäryhmät huomioiden,
 - kestävän matkailun edistäminen.
- Tavoitealueita läpileikkaavana ja eri hallinnonalat yhteen sitovana teemana on asukkaiden hyvinvointi ja liikkuminen.
- Tavoitealueita tukemaan määritettiin 21 toimenpidekokonaisuutta. Toimenpidekokonaisuuksista osa on määritetty ns. ensivaiheen kärkitoimenpiteiksi, joiden valmistelu ja toteutus aloitetaan vuosina 2024–2026. Toimenpidekokonaisuuksiin on kirjattu edistämisen vastuutahot.

Tavoitealue		Toimenpidekokonaisuudet
	Asennemuutoksen tukeminen ja resursointi	1. Sitoutuminen kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen★ 2. Edistämistyön organisointi ja seuranta★ 3. Aktiivinen yhdenmukainen viestintä★ 4. Kampanjat ja tapahtumat★ 5. Elinikäinen liikennekasvatus★
	Kävely ja pyöräily ympärivuotuisina kulkutapoina	6. Talvikunnossapidon yhteistyö★ 7. Urakkamallit ja rahoitus 8. Päällysteet, kuivatus ja kasvillisuus
	Turvalliset, esteettömät ja loogiset reitit eri käyttäjäryhmät huomioiden	9. Edistämistyön perustan vahvistaminen★ 10. Kävelyn ydinalueet★ 11. Hankkeistus ja priorisointi★ 12. Nopeusrajoitukset★ 13. Pyöräpysäköinti★ 14. Reittien opastus ja viitoitus 15. Työmaiden aikaiset väliaikaiset liikennejärjestelyt 16. Pienet liikenneympäristön liikenneturvallisuustoimet ja vaaranpaikat 17. Valaistus 18. Esteettömyys
	Pyörämatkailun edistäminen	19. Pyörämatkailun informaatio, tuotteistus ja markkinointi★ 20. Pyörämatkailun palvelut 21. Pyörämatkailu- ja muut ulkoilureitit

ASENNEMUUTOKSEN TUKEMINEN JA RESURSOINTI 1/5

1 Sitoutuminen kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen

- a) **Hyväksytään edistämishjelma** poliittisesti valtuusto- tai hallitustasolla ja tiedotetaan valmistuneesta ohjelmasta.
- b) Lisätään kävelyn ja pyöräliikenteen **edistämisen henkilöresurseja** kunnissa. Kunnan johto nimeää ja resursoi jalankulun ja pyöräilyn edistämiseen asetetun tavoitetilan ja suunnittelutarpeiden mukaiset henkilöresurssit, jotka vastaavat rakentamisen ohjaamisesta ja muuta koordinoinnista.
- c) **Kuntien talousarvioissa** osoitetaan korvamerkitty investointitaso kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden, **esteettömyyden** sekä hoidon ja ylläpidon kehittämiseksi.
- d) Haetaan infran kehittämissuunnitelman (toimenpide 11a) perusteella aktiivisesti **valtion investointitukia** infrastruktuurin kehittämiseen.
- e) Kunnat osoittavat sitoutumisensa ja liittyvät **Pyöräilykuntien verkoston jäseneksi** (Hirvensalmi, Juva ja Kangasniemi)
- f) **Asukkaita ja sidosryhmiä osallistetaan** nykyistä vahvemmin liikenteen ja liikkumisen suunnitteluun/suunnitelmiin esim. koululaisten liikenneraadeilla.

Vastuutahot: Kuntien johto, tekninen lautakunta, valtuusto, sivistystoimi, viestintä

KÄVELY JA PYÖRÄILY YMPÄRIVUOTISINA KULKUTAPOINA

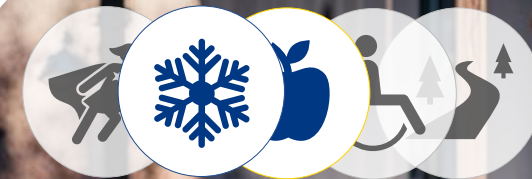
1/2

6 Talvikunnossapidon yhteistyö

- a) **Kuntakohtaiset aloituspalaverit ennen talvikautta** otetaan yhteiseksi toimintamalliksi. Tavoitteena on aluerajojen (ELY/kunta) hoidon saumattomuuden parantaminen, aurauksien ristiin menemisen minimointi ja puutteiden reagoititapojen sopiminen.
- b) **Pyörätien ja ajoradan aurausten synkronointi** niin, ettei ajoradalta aurattu lumi päädy ja jää jalkakäytävälle/pyörätielle. Uudelleenauraamisen tarpeen määrittely on haastavaa, mutta tärkeää käyttäjien kannalta ja asia tulee nostaa korostetusti yhteistyökeskusteluissa keskustellessa talvihoidosta. Myös **alikuljujen suuaukoille** jäävien lumikasojen hoidon aikataulut on tärkeää.
- c) **Kuntien kunnossapidon laatuvaatimusten yhdenmukaistaminen** vaiheittain kohti ELYn tavoitteita (lumen ja sohjon paksuudet, toimenpideaajat).
- d) **Viestitään** pyöräilystä ja kävelystä myös talvisin **positiiviseen sävyyn**, tarjotaan vinkkejä arkeen ja järjestetään tempauksia. **Jaetaan liukuesteitä erityisesti ikäihmisille. Huomioidaan aurauksessa ja liukkaudentorjunnassa pyörätuoleilla, potkukelkoilla ja rollaattoreilla liikkuminen.**

Vastuutahot: Kuntien tekninen toimi, ELY-keskuksen hoidon projektipäälliköt, urakoitsijat

Kuva: Tekoäly

TURVALLISET, ESTEETTÖMÄT JA LOOGISET REITIT

1/6

ERI KÄYTTÄJÄRYHMÄT HUOMIOIDEN

9 Edistämistyön perustan vahvistaminen

- Pyöräliikenteen tavoiteverkko, kävelyn huipputason alueet sekä esteettömyyden erikoistason reitit** määritetään osaksi kaavoituksen ja liikennesuunnittelun lähtökohtia, jotta pyöräliikenteen ja jalankulun tavoitetila tulee sisällytetyksi kaikkiin uusiin suunnitelmiin.
- Priorisoidaan katutilojen uusjakoa** kestäväen liikkumisen tavoitteiden mukaisesti. Linjataan ja määritetään **autopysäköinnin rooli** ja järjestelyiden keskittämismahdollisuudet keskustoissa.
- Huomioidaan **kävelyn, pyöräliikenteen ja joukkoliikenteen edellytykset maankäyttöä ja palveluverkkoa** suunnitellessa ja kehittäessä. Arvioidaan vaikutukset jalankulkuun ja pyöräliikenteeseen kaavamuutosten, palveluverkon ja liikennesuunnitelmien laadinnan osana.
- Liikennratkaisuissa** huomioidaan kävelyn, pyöräliikenteen ja esteettömyyden laatuvaatimukset. Yleis- ja rakennussuunnittelussa suunnitteluratkaisuja ohjaa mm. määritetyt esteettömyyden erikoistason reitit ja määrityisperiaatteet.
- Auditoidaan liikenne- ja katusuunnitelmia** jalankulun ja pyöräliikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden näkökulmista. Auditointiresurssina voidaan hyödyntää esim. Itä-Suomen liikenneturvallisuuskoordinaattoria.

Vastuutahot: Kuntien tekninen toimi, ELY-keskus

Esteettömyyden erikoistason reitit

7

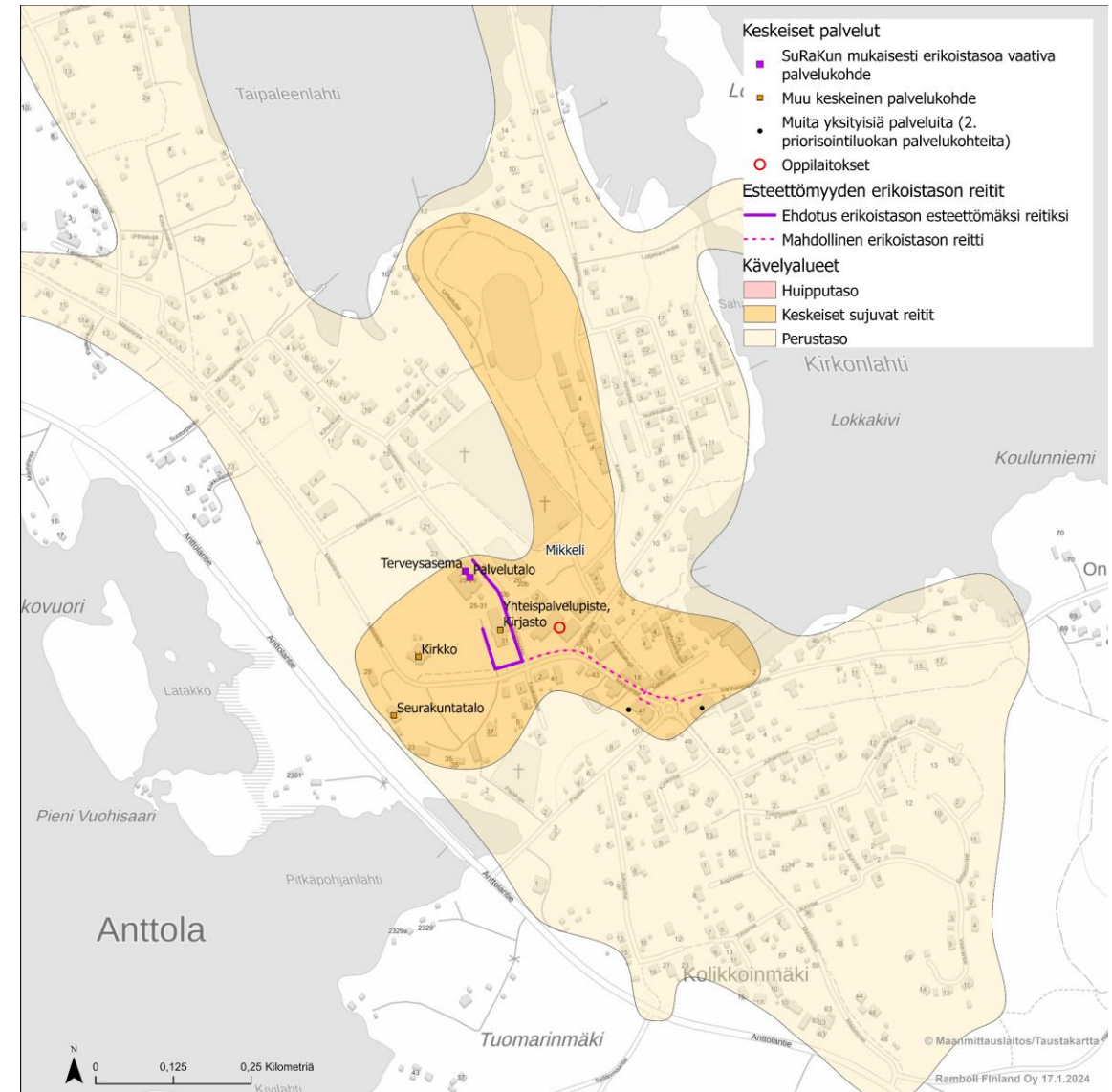
Anttola, Haukivuori, Otava, Ristiina ja Suomenniemen taajamat

ERIKOISTASON ENSISIJAISET PALVELUKOHTTEET JA -YMPÄRISTÖT, PRIORISOINTILUOKKA 1

- terveysasemat ympäristöineen
- Palvelukeskukset ja –talot ympäristöineen
- Muut vanhus- ja vammaispalveluiden toimintapaikat ympäristöineen
- Kirjastot ja yhteispalvelupisteet ympäristöineen

ERIKOISTASON ENSISIJAISET PALVELUKOHTTEET JA -YMPÄRISTÖT, PRIORISOINTILUOKKA 2

- Keskeiset joukkoliikenteen solmupysäkit
- Kirkkojen ja seurakuntien ympäristöt
- Liikuntapaikat (mm. monitoimihallit ja uimahallit)
- Kaupalliset palvelut (apteekit, päivittäistavarakaupat)

Mikkelin kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma,
vammaisneuvosto 9.4.2024

MIKKELI

TURVALLISET, ESTEETTÖMÄT JA LOOGISET REITIT

2/6

ERI KÄYTTÄJÄRYHMÄT HUOMIOIDEN

10 Kävelyn ydinalueet

- Laadintaan kävelyolosuhteiden kehittämissuunnitelmat kunnittain
- Toteutetaan keskeisten kävely-ympäristöjen parantamistoimia erillishankkeina tai osana muita kaupunkikehityshankkeita. Parannetaan oleskelualueiden ja palvelukeskittymien **varustelua, viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta** esimerkiksi katuvihreällä, istutuksilla, kalusteilla, katutaiteella ja huolehtimalla siisteydestä. **Esteettömyyden ja suojatieturvallisuuden tilaa kehitetään erityisesti keskustoissa, palvelukeskuksissa ja koulujen ympäristöissä.** Parannetaan koulujen saattoliikenteen turvallisuutta ja tehdään kouluun kävelen ja pyörällä saapumisesta houkuttelevampaa.

Vastuutahot: Kuntien tekninen toimi, ELY-keskus, liikenneturvallisuustyöryhmä

11 Hankkeistus ja priorisointi

- Laaditaan **pyöräliikenteen pääverkon täydennysrakentamis- ja parantamisohjelma.** Hankkeistetaan pyöräliikenteen tavoiteverkon kehittämiskohteet ottaen huomioon katusaneeraukset ja muut tiedossa olevat kehittämissuunnitelmat. Tunnistetaan olosuhteiden parannustarpeet asetettuihin tavoitteisiin nähden. Hyödynnetään ja haetaan aktiivisesti infrastruktuurin investointitukia. Toteutetaan ohjelmaa vuosittain.
- Inventoidaan **jalankulun ja pyöräliikenteen pää- ja aluereittien kunto** ja ohjelmoidaan parantamistoimenpiteet.
- Toteutetaan pienten infraparannusten tarvekartoitus ja korjausohjelma.

Vastuutahot: Kunnat, ELY-keskus

TURVALLISET, ESTEETTÖMÄT JA LOOGISET REITIT

3/6

ERI KÄYTTÄJÄRYHMÄT HUOMIOIDEN

12 Nopeusrajoitukset

- a) Tarkistetaan taajama-alueiden, rauhallisen liikkumisen sekä kävelyn huipputason alueiden **nopeusrajoitukset** ja alennetaan niitä tarpeen mukaan liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Keskustojen, koulujen, päiväkotien, palvelukeskusten, liikunta-alueiden ja taajamassa sijaitsevien asuinalueiden liikenneympäristöt rauhoitetaan tarvittaessa fyysisin järjestelyin tukemaan 30 km/h nopeusrajoitusta. Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmassa (2023) on toimenpiteenä "*Edistetään alhaisempien (20–40 km/h) nopeusrajoitusten toteutumista ympäristöissä, joissa liikkuu paljon jalankulkijoita, pyöräilijöitä tai näihin rinnastettavia kulkijoita.*"
- b) Tarkistetaan keskeisten **pyörämatkailureittien nopeusrajoitukset** ja alennetaan niitä tarvittaessa kausiluontoisesti tai pysyvästi.

Vastuutahot: Kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät, kuntien tekninen toimi, ELY-keskus

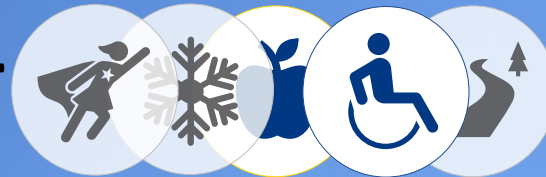

Kuva: Ramboll

TURVALLISET, ESTEETTÖMÄT JA LOOGISET REITIT

5/6

ERI KÄYTTÄJÄRYHMÄT HUOMIOIDEN

14 Reittien opastus ja viitoitus

- Laaditaan kävelyn ja pyöräliikenteen **viitoituksen ja opastamisen yleissuunnitelma**, joka noudattaa suunnitteluohjeita ja jota toteutetaan rakennussuunnittelun kautta reittikohtaisesti.
- Hyödynnetään valtion investointitukea viitoituksen suunnittelussa ja toteutuksissa.

15 Työmaiden aikaiset väliaikaiset liikennejärjestelyt

- Tilapäisissä liikennejärjestelyissä huomioidaan kaikki kulkutavat, esteettömyys ja järjestelyiden turvallisuus. Laaditaan tarvittaessa tarkistuslistoja ja tarkentavaa ohjeistusta työmaalupiin ja liikenteenohjaussuunnitelmien tueksi.
- Kehitetään työmaavalvontaa ja työmaista tiedottamista etenkin pyöräliikenteen pääreiteillä ja esteettömillä reiteillä.

16 Pienet liikenneympäristön liikenneturvallisuustoimet ja vaaranpaikat

- Korjataan liikenneturvallisuussuunnitelmissa todettuja puutteita.
- Kartoitetaan onnettomuustietojen ja asukaskyselyiden pohjalta todetut **vaaranpaikat erityisesti keskustoissa ja kouluympäristöissä**, ja kartoitetaan suojateiden turvallisuus.
- Korjataan ohjelmoituja puutteita vuosittain.

Vastuutahot: Kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät, kuntien tekninen toimi, ELY-keskus

Kuva: Ramboll

TURVALLISET, ESTEETTÖMÄT JA LOOGISET REITIT

6/6

ERI KÄYTTÄJÄRYHMÄT HUOMIOIDEN

17 Valaistus

- a) Kartoitetaan kävelyn ja pyöräliikenteen reittien **valaistus** ja ohjelmoidaan tarvittavat kehittämistoimenpiteet. Priorisoidaan pääreittejä ja keskeisiä jalankulkualueita.

Vastuutahot: Kuntien tekninen toimi, ELY-keskus

18 Esteettömyys

- a) Tehdään **täydentäviä kartoituksia ja inventointeja** huomioiden **esteettömyyden erikoistason reitit (liite 3) ja tehdään esteettömyyden parantamissuunnitelmat.**
- b) Päivitetään esteettömyyden erikoistason reittejä ja kävelynaluemäärityksiä mm. asemakaavan laadinnan, katusaneerausten ja palveluverkkosuunnitelmien päivitysten yhteydessä.
- c) Parannetaan jalankulun esteettömyyttä huomioiden aiemmin laaditut esteettömyyskartoitukset esim. katusaneerausten yhteydessä.
- d) **Lisätään penkkejä ja levähdyspaikkoja** reittien varrelle.
- e) Toteutetaan **esteettömiä lähiliikuntareittejä** ja ”penkkilenkkejä”.

Vastuutahot: Kuntien tekninen toimi, ELY-keskus, yhteistyö vanhus- ja vammaisneuvostojen ja aluetoimikuntien kanssa

Kuva: Tekoäly

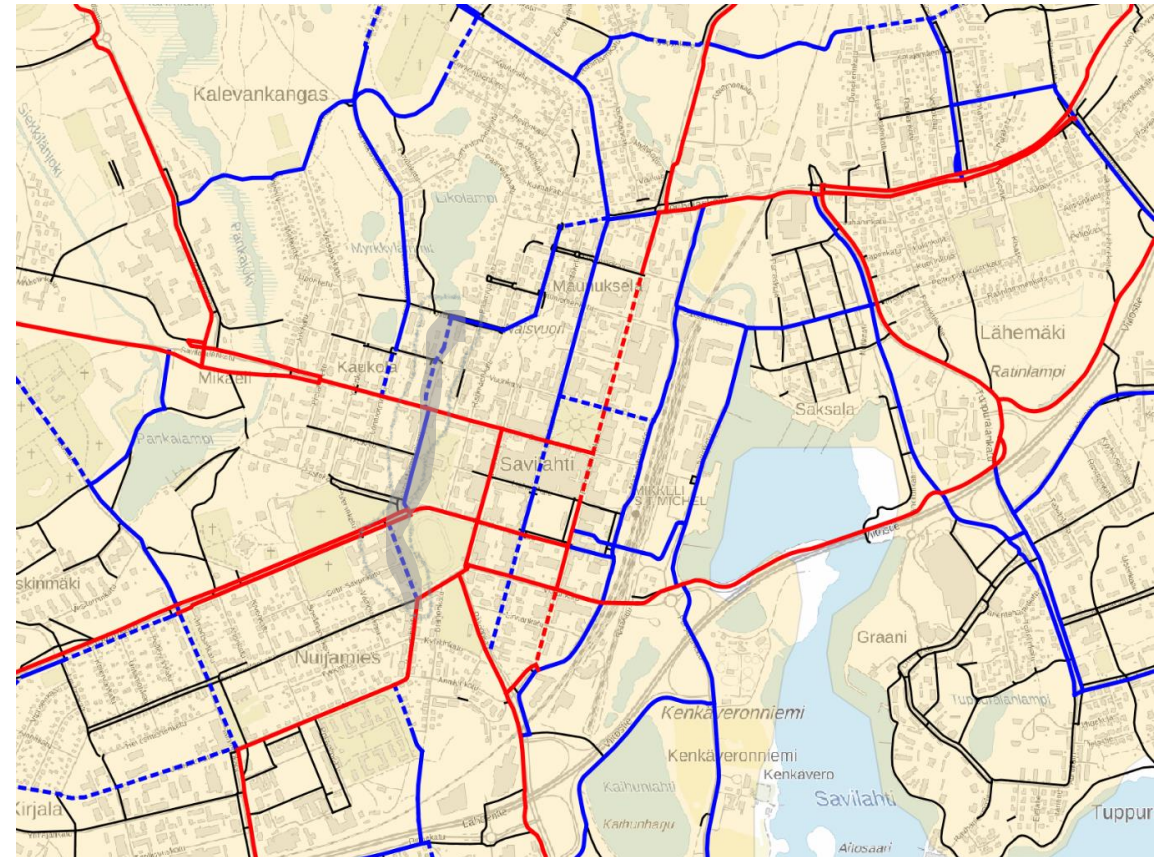
Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman seuranta

- Edistämishjelman jalkauttamista ohjaa seudun liikennejärjestelmätyöryhmä, joka koordinoi ja seuraa seudullista kestävästä liikkumisesta edistämistyötä.
- Kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät ja Mikkelin kävelyn ja pyöräilyn edistämisyhmä toteuttavat kuntatasolla toimia edistämistyön vuosikellon mukaisesti.
- Edistämishjelman seuranta käsittää toimenpiteiden seurannan ohella toiminnan ja vaikuttavuuden seurannan.

Yleissuunnitelma Anni Swaninkatu – Otavankatu - Otto Mannisenkatu – Runeberginaukio - Joos. Sajaniemenkatu

- Tavoitteena jalankulun ja pyöräilyn osalta on liikenneturvallisuuden parantaminen, sujuvoittaminen ja alueen pyöräilyjärjestelyiden selkeyttäminen sekä jalankulun osalta esteettömyyden parantaminen.
- Yleissuunnitelmassa ei vielä tehdä yksityiskohtaista suunnittelua, eikä yleissuunnitelmalla rakenneta vielä mitään. Yleissuunnitelma on jatkosuunnittelun pohja.
- Yleissuunnitelman jälkeen laaditaan kadun rakennussuunnitelma, jossa yksityiskohtainen suunnittelu mm. esteettömät suojatiet.

Yleissuunnitelma Anni Swaninkatu – Otavankatu - Otto Mannisenkatu – Runeberginaukio - Joos. Sajaniemenkatu

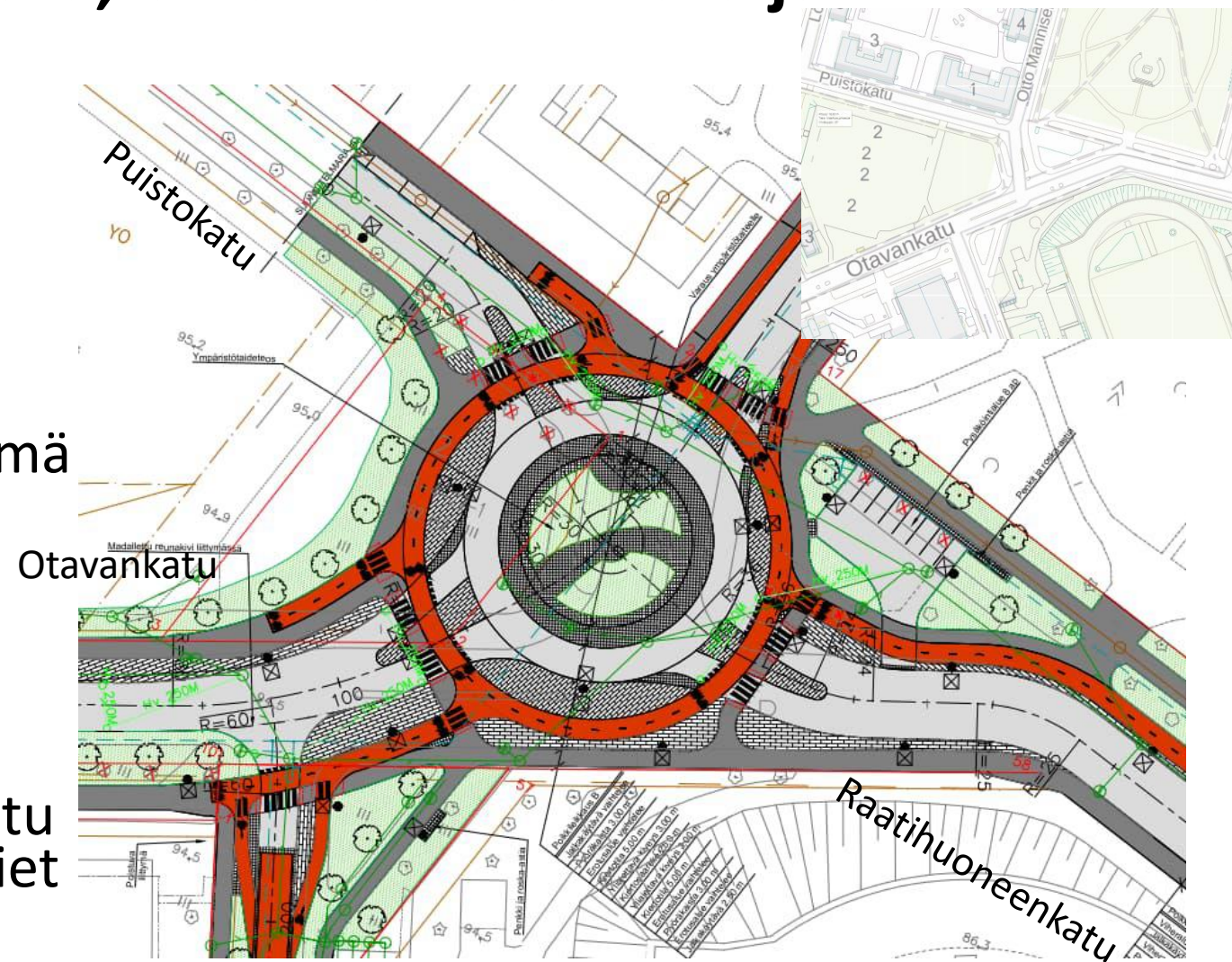
Anni Swaninkatu

- Pyöräkatu: pyöräily ajoradalla. Moottoriajo-neuvoliikenne sallittu, mutta pyöräilijöille on annettava esteetön kulku ja ajonopeus on sovitettava pyöräilyn mukaiseksi.
- Ajorata kapenee, pysäköintipaikat kadun reunassa ns. pysäköintitaskussa.
- Nykyinen yhdistetty jalankulku- ja pyörätie muuttuu jalkakäytäväksi, suojatiet rakennetaan esteettömiksi.

Otavankatu, Raatihuoneenkatu, Otto Mannisenkatu ja Puistokatu liittymäalue

- Nykyinen Otavankadun, Raatihuoneenkadun ja Otto Mannisen kadun liikennevaloliittymä sekä Puistokadun ja Otto Mannisen kadun valo-ohjaamaton tasoliittymä esitetään yhdistettäväksi yhteen kiertoliittymään.
- Anni Swaninkatu liittyy Otavankatuun valo-ohjaamattomalla tasoliittymällä
- Kiertoliittymän ulkokehällä eroteltu jalankulku- ja pyöräväylä, , suojatiet rakennetaan esteettömiksi.

Otto Mannisenkatu

- 1-suuntaiset pyöräkaistat ajoradan ulkoreunoille.
- Nykyiset yhdistetyt jalankulku- ja pyöräilyväylät muutetaan jalkakäytäväiksi, suojatiet rakennetaan esteettömiksi.
- Kadunvarsipysäköintiä kadun itäreunalla
- Joukkoliikenteen pysäkit sijoitettu Kirkkokadun liittymäalueen molemmin puolin.
- Päämajakoulun kohdalle taksien saattoliikennepaikka.

Yleissuunnitelma Anni Swaninkatu – Otavankatu - Otto Mannisenkatu – Runeberginaukio - Joos. Sajaniemenkatu

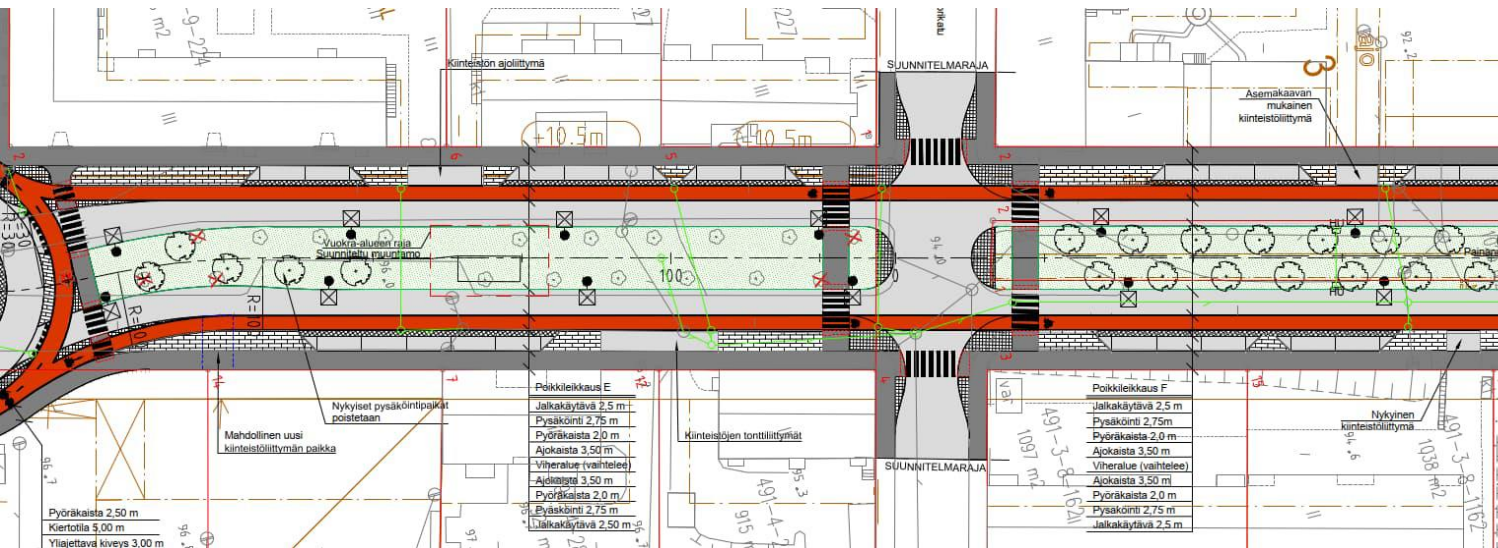
Savilahdenkadun, Otto Mannisenkadun ja Runeberginaukion liittymä

- Kaksi vaihtoehtoista liittymätyyppiä:
 - VE 1 – kiertoliittymä
 - VE 2 – liikennevalo-ohjattu liittymä
- Molemmissa vaihtoehtoissa liittymäalueen kiertää eroteltu jalankulku- ja pyöräilyväylä, missä pyöräilyväylä on 2-suuntainen.
- Suojatiet rakennetaan esteettömiksi.

Runeberginaukio

- Ajoratojen reunoille rakennetaan 1-suuntaiset pyöräkaistat
- Jalkakäytävät ja suojatiet rakennetaan esteettömiksi
- Kadunvarsipysäköintiä varten rakennetaan pysäköintitaskut

Yleissuunnitelma Anni Swaninkatu – Otavankatu - Otto Mannisenkatu – Runeberginaukio - Joos. Sajaniemenkatu

MIKKELI

Joos. Sajaniemenkatu

- Muutetaan asemakaavan mukaisesti Runeberginaukion tyyppiseksi esplanadiksi, missä ajoratojen keskellä on viheralue ja ulkoreunoilla pyöräkaistat.
- Pyöräkaistat liittyvät Polttimonkadun jalankulku- ja pyörätiehen. Polttimonkadun liittymä korotetaan
- Jalkakäytävät ja suojatiet rakennetaan esteettömiksi
- Kadunvarsipysäköintiä varten rakennetaan pysäköintitaskut

